

Txillardegi

Etorkizuna laranja da

1

1969ko uztailaren 20an, Armstrong eta Aldrin astronautek Ilargiko "Baretasunaren Itsasoan" lurrartu zuten. Handik 35 urte eta erdira, iragan hilean, 2005eko urtarrilaren 14an, Saturnoren Titan ilargian lurrartu zuen Huygens Moduloak –bidenabar, Saturnok 18 ilargi ditu ziur, gehi beste 15 zeharo ez baietsiak–. Zalantzarik gabe: bi zedarri historiko gizateriaren kondairan. Eta bidezkoa ere munduan barrena hedatu den esaldia: "The future's orange".

Cap Canaveral-en abiatu zen balentria 1997ko urriaren 15ean. Cassini Zundari itsatsita, zazpi urte luzez 3.500 milioi kilometro egin ondoren, 319 kiloko Huygens behatokia Titango azalean pausatu zen poliki-poliki. Hortik aurrera hiperrobotak igorriko zituen seinaleek 69 minutu beharko zuten guganaino iristeko –1.242 milioi kilometro egiteko, segundoan 300.000 kilometro ziztuan–.

Arrakasta gaitza. Dudarik gabe.

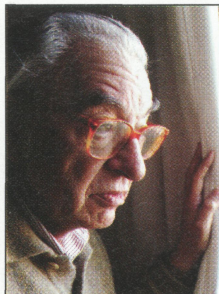
Bost estatu indartsuren arteko lankidetzari esker lortua; proiektuan eskuz esku ari izan baitira Frantzia, Italia, Alemania, Britainia Nagusia eta Estatu Batuak.

Eta jakintsuen iraunkortasunari esker ez gutxiago. Daniel Gautier frantses astronomoak 1982an proposatu zuen Titanera zunda bat bidaltzea.

Europar Zientziaren arrakasta izan da, azkenik: E.S.A.ko Zundari Orokorrari Jean Jacques Dourdain deritzo; eta bidalitako seinaleen bilketa eta ikerketa Darmstad-en burutzen ari da, Alemanian. Moduloak, erortzean puskatu ez denez, lau ordu eta erdiz bidali ditu seinaleak.

Titanen ez da giro. Tenperatura -179 grado Ckoa da (Antartidan erregistratu den hotzena -90 delarik); eta, batera, 1.600 km/orduko haize ikaragarriak daude.

Iristerakoan bidali dituen argazki txundigarriek ez dute zalantzarako zirrikiturik utzi. Titanen metanozko itsasoak daude; eta itsaso horretara doazen ibai-harroak guztiz garbi agertu dira.

ALBERTO ELOSEGI

Planeta beti ezkututzen zuen laino trinkoa metanozkoa da, osagai karboniko batzuekin nahasia. Eguratsa nitrogenozkoa da, oro har (%94). Eta laranja kolorea izoztutako partikulek eransten bide diote.

Bistan da: Titanen ez dago bizirik.

Alferrikako bidaiak garestia, beraz? Ezta inondik ere. Stanley Miller-ek 1953an frogatu zuenez, egurats mota horretan tximistak gertatuz gero, biziaren oinarrian dauden molekula bereziak sortzen dira.

Aste hauetan burutuko diren datu-ikerketaren ondorioz jakingo dugu Titanen sortuak direnez. Baiezkoan, eta tenperatura egokietan, bizia automatikoki sor daitekeela pentsatzeko arrazoi sendoak egongo dira.

Gure Eguzki-Sisteman nekez aurki daiteke horrelakorik. Etsi egin behar.

Baina beste izar-sistemetan zer?

Gaur arte 134 *exo-planeta* aurkitu dira. Eta lehenengoa 1995ean Geneva-ko Mayor eta Queloz astronomiariek.

Hots, gure Galaxian bakarrik 300.000 milioi izar daude; eta "aldameneko" Andromedan 400.000 milioi izar. Eta Kosmoan milaka milioi galaxia daude.

Unibertsoan bakarrik gaudela, eta eboluzioaren gailurra gu garella pentsatzea, antropozentrismo merke eta iñoxoa iruditzen zait. Arazoa besterik da. Mundu horiek guztiak irits ezinak dira guztiz.

Barka bekit zifra batzuk ematea.

Mayor eta Queloz-ek aurkitutako *exo-planeta*, 51 *Pegasi* multzoan dago. Gure Galaxian, bai; baina 50 urte-argira. Alegia, 500 bilioi (b, bai) kilometrora.

Cassini Zundak 7 urte behar izan ditu 3.500 milioi kilometro egiteko. Alegia, urtean 500 milioi kilometro egin ditu.

Egin dezagun zatiketa. Cassini Zundak milioi bat urte beharko luke 51 *Pegasiko* *exo-planetara* joateko.

"Etorkizuna laranja da", "Espazioaren konkistan lehenengo urratsa egin dugu", eta abar, eta abar.

Egia? Bai, baina ez. Ez gaitetzen kai-kuak izan! ■

Unibertsoan bakarrik gaudela,

eta eboluzioaren gailurra

gu garella pentsatzea,

antropozentrismo merke eta

iñoxoa iruditzen zait.

Arazoa besterik da.

Mundu horiek guztiak

irits ezinak dira guztiz